

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ט חשוון תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין צט | דף הכולל: שבת קח.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"ט עד אמצע סעיף כ' הגה "ואם הניח עירוב".
מוסר: אהבת חסד - איתא באבות דרבי נתן' עד פרק י"ח .
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער השמחה עד 'וצריך אדם לחקור'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

2019 | ??

הסיפור היומי

**"יום אחד, באושוויץ, ניגש אליי יהודי מבוגר
והתחיל להרביץ לי בלי רחמנות. שאלתי אותו
- מה פשעי ומה חטאתי? מה אתה רוצה ממני?
אמר לי: 'בוא איתי לבלוק 10 ואני אסביר לך..."**

הסוד שמאחורי החיך

סימן שהוא קיבל אוכל יותר מכולנו, ולכן יש לו כח לחייך. הנאצים
ימ"ש לא מחלקים אוכל בחינם, גם לא גרם אחד, ומכאן המסקנה
פשוטה - שאותו שלמה רייכנברג משתף פעולה עם הנאצים
ימ"ש, והוא מלשין עלינו, ולכן נתתי לו כאלה מכות'.

"שאל אותי האחראי: 'שלימי, מה בפך, מה תענה לו, הרי יש
פה טענה?'

"אספר את האמת - אמרתי. הצלחתי אני ועוד מספר חברים
להגניב למחנה תפילין, ואין יום אחד שאני לא מניח תפילין.
הנחת תפילין במסירות נפש כל כך משמחת אותי, אז אמנם
אני שבר כלי, לקחו את ההורים שלי ואת המשפחה שלי, אני
מיוסר כולי, אני רעב עד מוות, אבל התחושה שלי היא שאני
מנצח את השטן בבית שלו, וזה כל כך משמח אותי, ולכן אני
פשוט מחייך."

(הרה"ג רבי חזקיהו יוסף קרלינשטיין שליט"א - 'מדברי המגידים')

סיפר רבי שלמה רייכנברג מבני ברק חותנו של ראש ישיבת
נתיבות עולם' רבי יוסף ברוק;

"בגיל 16 נכנסתי לגיהנום באושוויץ. הייתה תקופה ששהינו
בצריף 3000 בני אדם, עשרה בני אדם ישנו על כל דרגש.

"יום אחד, ניגש אליי יהודי מבוגר ומתחיל להרביץ לי בלי
רחמנות. שאלתי אותו - מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי?
מה אתה רוצה ממני? אומר לי המכה: בוא איתי לבלוק 10 ואני
אסביר לך.

"בבלוק 10 היה היהודי המבוגר והאחראי על כל המחנה.
הלכנו יחד, וסיפרתי לאחראי על המכות רצח שקיבלתי מאותו
אדם. שאל האחראי את המכה: 'למה הכית אותו?'

"פשוט מאוד' - עונה המכה - 'ראיתי את רייכנברג מחייך,
לא פעם ולא פעמיים, ואם הוא מחייך סימן שהוא לא רעב, סימן
שהוא שבע. מי שרעב עד מוות לא מסוגל לחייך. ואם הוא שבע,

במשך כשנה וחצי הוא התגלגל בבתי משפט בגלל ההלשנה. אבל כל הזמן אמר: "אינני רוצה לדעת מי הלשין, אני מוחל לו בלב שלם. הכל משמים, גם בלעדיו זה היה מגיע לי". ואת הסיעתא דשמיא שלה הוא זכה בזכות כך - אי אפשר לתאר...

אך למרות זאת, לו היתה בעיה מיוחדת. לפי החוק הוא לא היה יכול לקבל רשיון לסגירת המרפסת - זו שבגללה הוא נכנס לכל העסק - וזאת מכמה טעמים שאין כאן המקום לפרט. הוא ניסה ללכת לכל מיני עסקנים שאולי יוכלו לעזור לו, אך כולם אמרו שאין להם יכולת לעזור.

אם עד עכשיו הוא תלה מקצת מתקוותו בבושר ודם, עכשיו הוא הבין שרק מהקב"ה יכולה לבוא הישועה. הוא ישב והתפלל לה' מעומק הלב, שיעזור לו בזכות המחילה שלו לשכן המלשין, כי אין אף אחד שיכול לעזור לו, והוא תלוי רק בהקב"ה.

וכך הוא ניגש למשפט, וזאת לאחר שלושה דיונים שבהם לא הצליחו להגיע לעמק השווה, ובין דיון לדיון היתה הפסקה של יותר מחצי שנה.

והנה, למרבה התדהמה אומרים לו בבית המשפט שהאדריכל נתן לו היתר לסגור את המרפסת, וזאת משום שבהיתר שניתן לכל השכנים היה כלול היתר לבניית מרפסת, והם עשו חשבון שהרי לו יש כבר מרפסת, ועל כן כנראה שהכוונה שהוא יכול לסגור את המרפסת שכבר בנה. מה שכן, תבעו אותו רק על כך שהוא בנה בלי היתר, ורק אחר כך הוציא על זה היתר. ועל כך הורה השופט לתובע מטעם העירייה לצאת החוצה יחד אתו ולהתפשר על גובה הקנס שישלם.

ואכן הם יצאו והסתדרו על גובה הקנס - שלושה וחצי אלף שקל, בתשלומים לשנה וחצי, וזאת במקום קנס של 7000 ש"ח. היה זה נס גדול, שאנשים מלומדים וחכמים כשופטים, לא יודעים להבין מסמך אדריכלי פשוט, שמעולם לא התיר לו לסגור את המרפסת...

אבל הנס עדיין לא הסתיים כאן.

הפקידה האחראית בעירייה על הוצאת הרישיונות והיתרי הבניה, היתה עימם כמה פעמים בבית משפט, וטענה תמיד בתקיפות שמי שמוציא בלי רישיון צריך להרוס לו את התוספת בכל מחיר, והתעקשה על כך

פקידה זו היא היתה אחראית על אגף הבנייה בעירייה, ששם היו צריכים להוציא טופס 4. הם ניגשו אליה כדי להוציא טופס 4, והיא התפללה מאוד לגלות שבית משפט לא שם לב לטעות... אבל היות והיא לא יכלה לעשות כלום בנידון, היא אמרה: "כל עוד אני כאן - אין שום סיכוי שתקבלו טופס 4. בבית משפט ניצחתם, אבל אני נותנת לכם טופס 4 עד שתפרקו את הגג של המרפסת". מיודענו נשא תפילה לבורא עולם שיעזור לו להוציא טופס

מספר הרב פנחס זרביב שליט"א: מעשה בחברותא שלי, הרב ד. נ. שליט"א, שמשפחתו גדלה והיה צר לו המקום, והחליט להרחיב את דירתו - לסגור את המרפסת על ידי שיעשה לה חלונות ויוסיף לה גג נפתח. אמר ועשה. הלך לקבלן, והחל בבניה, בהשקעה של 30,000 ₪.

אחד השכנים משום מה החליט להלשין לעירייה שיש כאן שכן שסוגר את מרפסתו בלי אישור, וכמובן שזו הזדרזה לשלוח לו פקח שיתן לו דו"ח ויזמין אותו למשפט.

וכאן התחיל כאב הראש הגדול. הוא הלך כמובן להתייעץ עם העסקנים שמבינים בדבר, והם אמרו לו שהדרך היחידה לצאת מזה היא, להוציא רישיון להרחיב את הדירה, ואז הטענה שתישאר עליו היא מדוע בנה בלי רישיון מראש, ועל כך אמנם יקבל קנס, אבל לא יצטרך לפרק את הבניה.

אי אפשר לתאר כמה שעות וכמה ביטול תורה נגרמו לו מכך, מלבד עגמת נפש והטרדה העצומה. כמובן, הדבר הראשון שעולה בראש הוא - 'אני חייב לברר מי עשה לי את זה, אני חייב לטפל' בו. אני רוצה לראות את הפנים שלו, להסתכל לו בעיניים. לדעת מי המושחת הזה. יתכן שהוא נראה מדקדק בקלה כבחמורה, יתכן שכלפי חוץ הוא אפילו מראה לי שהוא שמח שבניתי ומאחל לי הצלחה, אבל מתחת לפני השטח הוא הלשין עלי ורוצה ברעתי... הסקרנות לדעת מי זה היתה כה גדולה, אבל האיש החליט: 'אני לא רוצה לדעת בכלל מי עשה לי את זה. אני מוחל לו בלב שלם'.

במשך תקופה של שנה וחצי לפחות הוא התגלגל בבתי משפט. אבל הוא תמיד אמר: 'אני לא רוצה לדעת מי עשה לי את זה, אני מוחל לו בלב שלם. הכל משמים, גם בלעדיו זה היה מגיע לי'. ואת הסיעתא דשמיא שלה הוא זכה בזכות החלטה כבירה שכזו, אי אפשר לתאר.

כאמור, היה עליו להוציא רישיון למרפסת שהוא סגר, ולשם כך היה עליו לשכור שירותי אדריכל. כאשר השכנים שמעו זאת, התחילו גם הם להתעניין על האפשרות להרחיב את הדירה שלהם, ואז הוא אמר להם - היות ואני שוכר אדריכל, ניקח את זה כולם ביחד, וכך זה יהיה זול יותר.

יחד עם כל השכנים הם ביקשו מהאדריכל תוכניות והתרי בנייה להוסיף שניים וחצי חדרים. הדירה שלו הייתה בת שני חדרים, ואחרי התוספת היא תהיה בת ארבעה וחצי חדרים. כולם השתתפו בהוצאות האדריכל, ואכן הרחיבו ביחד את הדירות.

להם את הטופס המבוקש. כאמור, הכל היה באמת מאושר לפי החוק, רק שהפקידה הקבועה סתם התעקשה בגלל אמוציות אישיות.

בכל השתלשלות הדברים ראו כאן את יד ה'. שבדיוק כל השכנים ירצו להרחיב אתו יחד, מה שגרם להוולה ניכרת בכל ההוצאות; ושבמקום מרפסת אחת הוא יקבל היתר להוסיף עוד שניים וחצי חדשים; ושכל זה קורה בדיוק בזמן שאותה פקידה יוצאת לנופש וכך הכל יסתדר לטובה.

וכמו שאמר לי אותו יהודי: רק בגלל הסיבוכים המשפטיים שנגרמו לי מהמרפסת שסגרתי, הסתובב הדבר שאוציא היתרים להוספת שניים וחצי חדשים. בלי זה, הייתי נשאר עם דירת שני חדרים ובהמשך הייתי חייב לעבור דירה. ואילו עכשיו יש לי דירת ארבעה וחצי חדרים, עם חצר ומרפסת, שאפשר לגור בה עד סוף החיים.

(ע"פ מאמר מאת הרב פנחס זרביב שליט"א בספרו 'למעשה')

4. הוא הלך להתייעץ עם אחד שמתעסק בענינים אלו ויש לו קשרים, אולם כאשר אותו אחד פנה לאחראית הנ"ל, היא אמרה לו: "למרות הקשרים שיש לך כאן באגף - לאדם הזה אני לא אתן בשום אופן טופס 4 עד שיפרק את הגג של המרפסת".

אבל ישועת ה' לא בוששה לבוא.

אותו עסקן בעל קשרים, מכיר כל אבן במשרד של היתרי הבניה, והוא נזכר שלמרות שהפקידה הזו נמצאת שם תמידים כסדרם, ונדיר שתיעדר אפילו יום אחד מהעבודה - בכל זאת פעם בחמש שנים היא יוצאת לנופש למשך חודש. הוא ניגש לברר האם עברו חמש שנים מהפעם האחרונה, ולמרבה הפלא גילה שבעוד חודש היא צריכה לצאת לחופש...

הם פשוט חיכו שהיא תצא לנופש, ופקידה אחרת תמלא את מקומה. ממלאת המקום לא ידעה כלל מכל הפרשה הזאת, הם ניגשו אליה וביקשו בתמימות להוציא טופס 4, והיא מיד הוציאה

על דא ועל הא

כשזרקו סוכריות על חתן היה הרב שך שואל אותי כמה תפסתי... כשתפסתי קצת היה אומר: "א בטלן"... ולוקח אותי אחר התפילה לביתו כדי להשלים לי את החסר. פעם אחת תפסתי הרבה ורצתי להראות לו, ואז אמר בקול - "א חברמן"...

'רועי ישראל' ו'צאן הקדשים'

לידי, ילד קטן, ומסתכל יחד אתי בהפטרה. ובכל פעם אחרי סיום הקריאה והברכות, היה שואל אותי אם אני יודע איך משחקים 'זוג או פרד'... עד כדי כך היתה התייחסותו לילדים.

כך גם ראינו אצל רבינו הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל שימת לב מיוחדת לכל ילד וילד, עד שהיו מרגישים הרבה פעמים קירבה אליו, כאחד מבניו. היו כמה וכמה פעמים שרבינו העניק דמי חנוכה לבניי שיחיו, כמו לבני משפחתו.

זוכרני מעשה שיש ממנו לימוד גדול. פעם באתי לשאול את רבינו לגבי בחור מסויים שעזב את הדרך, ורצו עצה איך להחזירו. אמר לי רבינו בקול, ובנימה של 'טענה' - "למה היהודי הזה מפנק את ילדיו? הוא בא לבית הכנסת עם ילד די גדול, ומחזיקו אותו על הידים, למה הוא עושה את זה?! - ותלה את סיבת ירידת בנו מהדרך, בגלל דברים כאלו.

אדם זה אמנם היה מתפלל לפעמים אצל רבינו, אך היה אצלי פלא לראות איך הבחין ושם לב לפרט קטן שכזה, כיצד הוא נכנס עם הילדים לבית הכנסת, ואיך הוא מתנהג אתם. כך זה אצל 'רועה' ישראל, שהוא בוחן הצאן בכל עת כדי לגדלם ולטפחם.

(ע"פ מאמר בגיליון 'עטרת תפארת')

סיפר הגרמ"י שניידר שליט"א: זכורני שהגאון ר' שלמה זלמן אולמן זצ"ל רב שכונות משכנות יעקב ב"ב, שם לב פעם שכשהחזן יוצא עם ספר התורה הוא ממהר לבימה, על אף שחיכו שם הרבה ילדים כדי לנשק את הס"ת. אמר לו ר' שלמה זלמן ז"ל בלשונו העדינה: "למה אתה ממהר? הרי זה הדור העתיד שלנו" בילדותי, כשאבי מורי שליט"א היה מתפלל בישבת פוניבז', מקומו היה בדיוק מול מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, ומרן הרב שך היה מתייחס אלי ומתעניין בי הרבה. בכל פעם שהיתה עליה לתורה והיו זורקים סוכריות ובוטנים, היה שואל אותי כמה תפסתי, וכשתפסתי קצת היה אומר לי: "א בטלן"... ואמר לי שאחר התפילה אבוא אליו הביתה והוא ישלים לי את החסר. אך זכורני פעם אחת שתפסתי מלא חפניים, ואז רצתי מהבימה ישר אליו והראיתי לו שתי ידים מלאות, ואז אמר בקול: "א חברמן"...

בשבתות וביו"ט שהיו קוראים הפטרה שלא נדפסה בחומשים, ואצלי היה מחזור, רצה אאמו"ר לתתו להרב שך בעת ההפטרה, אך הוא לא הסכים אלא הגיע לשבת לידי והסתכל ביחד אתי במחזור. כך היה בכל פעם, הוא היה יורד מהמזרח ובא לשבת

"נודע לנו שבביתו של הבחור לא נוהגים לשיר זמירות שבת" - אמר האברך לרבינו. "הדבר מפריע לי קצת, אך האם להוריד שידוך בגלל סיבה שכזו?" להפתעתו השיב מרן שליט"א - "זה חיסרון גדול!" וייעץ שלא להמשיך בשידוך

הוראות, הדרכות ומעשים מומן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, אשר נרשמו ע"י נכדו נאמן ביתו הרה"ג ר' אריה קניבסקי שליט"א

שבביתו שלו ינהג אחרת וכן ישיר זמירות שבת, אך רבינו שליט"א מיאן להצעה זו ונשאר בדעתו כי זה לא יועיל ולא לעשות את השידוך!

סופו של המעשה היה מפתיע לא פחות. השואל חזר לביתו והתקשר לשדכן להודיע כי הם מורידים את ההצעה מהפרק כהוראת רבינו, ולא עברו מספר שעות והטלפון בביתו צילצל כשעל הקו היה ידיד המשפחה, שביקש לומר, שמכיון ששמע שהציעו להם את הבחור הנ"ל, עליו להודיעם כי קיימת אצלו בעיה מסוימת שמספיקה בפני עצמה לדחות את ההצעה. לא נותר לאבי הבת אלא לומר לידידו כי שמע לדעת תורה וכבר דחה את ההצעה והיא אינה על הפרק...

המעשה הנורא הבא, התפרסם בזמנו, אבל מפני חשיבותו יש מקום להביאו כאן בצורה מדוקדקת ואמיתית.

היה זה אברך שנכנס אל רבינו שליט"א וניכר היה כי הוא מרגיש שלא בנוח עם שאלתו 'המיותרת', אך מכיון שנפשו לא שקטה מספקות החליט בכל זאת לעלות ולשאול, וכך שאל: הציעו לבתי שידוך, בחור מצוין יר"ש ומתמיד, הכל נראה בסדר חוץ מדבר אחד פעוט - במהלך הבריורים שעשינו על משפחת הבחור, נודע לנו 'במקרה' כי בביתו לא נוהגים לשיר זמירות שבת בסעודות השבת, והדבר מפריע לי קצת, כי אצלנו מאוד מקפידים על כך, אך לבי נוקפני להוריד שידוך בגלל סיבה כזו, מה דעת הרב בזה?

להפתעתו הרבה השיב לו רבינו שליט"א: "זה חיסרון גדול!" וייעץ לו שלא להמשיך בשידוך. האברך השואל שהופתע מהתשובה הנחרצת, הוסיף לשאול, אולי יועיל שהבחור יגיד

התפרסם ב'טליושר' 6881* - קו התוכן של ארגון 'ארחות יושר'

יהלומים מגדולי ישראל

מיד כשהבחין מרן זי"ע שהרב משאש נכנס - פנה להגאון רבי משה לוי זצ"ל שישב לידו ואמר לו: "בבקשה, קום מהר ושב שם" - מעט רחוק מה'מזרח'. רק לאחר שהרב משאש יצא, גילה מרן להגר"מ לוי את הסיבה לבקשתו המפתיעה...

נכנס הרב משאש זצ"ל והתקבל בשירה זמרה. לאחר כמה דקות יצא הרב משאש, ומיד פנה מרן לרבי משה לוי ואמר לו: "בוא תחזור לשבת לידי".

ואז הוסיף ואמר לו: "אתה יודע למה ביקשתי ממך לעבור מקום? זאת מפני שאתה מתכתב עם הרב משאש בדברי תורה, והרב משאש מחשיב אותך כגאון עולם. ואם הוא יראה אותך, אברך צעיר כבן 31 - הוא יקבל חלישות הדעת, כי הוא חושב שאתה בן 70 לפחות... מה שווה כל התורה שלנו אם נגרם חלישות הדעת לתלמיד חכם..."

(גיליון 'יביע אומר')

סיפר רבי יצחק מודיאנו שליט"א - ראש כולל בחדרה:

באחד הכינוסים שמרן הגר"ע יוסף זיע"א הוזמן, התיישב לידו בשולחן המזרח הגאון האדיר רבי משה לוי זצ"ל, שהיה ידוע כבקי בש"ס ובגאונותו האדירה בכל חלקי התורה, אך לצערנו נלב"ע בגיל צעיר.

לאותו כינוס הוזמן גם הגאון רבי שלום משאש זצ"ל - שהיה רבה של ירושלים. והנה, מיד כשמרן הבחין שהרב משאש נכנס לאולם - פנה לרבי משה וביקש ממנו בנימוס: "בבקשה קום מהר ושב שם" [מעט רחוק מהמזרח].

כמובן שרבי משה לא שאל שאלות, קם וישב בצד. בינתיים

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

בגלל הקורונה, אין פנים חדשות בסעודת שבע ברכות - מה הדין?

פת, לא יהיה מבני הבית אלא אורח שאינו רגיל תדיר לסעוד שם, ובא כעת לסעוד לכבוד שמחת חתן וכלה. ודי אם בא באמצע הסעודה. ואם עזב את המקום לפני הברכה, אף לאחר ברכת המזון, אין מברכים (כמבואר ברמ"א סי' ס"ב ס"ז, "אפריון לשלמה" שם)

ה. בזימון לא יאמר "דוי הסר" אלא "נודה לשמך", כמו בברית מילה ("בית שמואל" סי' ס"ב ס"ק י', קיצשו"ע סי' קמ"ט סעיף ג', וכן נהג הגרש"ז אויערבך זצ"ל כשלא היו פנים חדשות).
ו. אין חיוב לעשות כל יום סעודת שבע ברכות, ובכל זאת טוב הדבר לאפשר לברך שבע ברכות בכל יום ומצוה גדולה תיחשב לו זאת לברך ולשבח לשמו יתברך ברכות של חתנים (עי' שו"ת "חתם סופר" אה"ע ס' קכ"ג, שו"ת "רב פעלים" אה"ע ח"ד ס' ו', ובספר "שובע שמחות" פרק א' סעיף ב').

(הגרא"י דינר שליט"א, גיליון 'מים חיים')

שאלה: בגלל המצב עושים סעודות שבע ברכות באופן מצומצם, ולפעמים אין פנים חדשות. מה מברכים במקרה כזה? תשובה: א. אם אין בסעודה עשרה איש, וכן אפילו אם יש עשרה ואין בהם פנים חדשות (בסעודה שצריכים פנים חדשות), אין מברכים שבע ברכות, אך מברכים "אשר ברא" (שו"ע אה"ע ס' ס"ב סעיף ד' וז')

ב. אין מברכים ברכת "אשר ברא" אלא א"כ יש בסעודה לפחות שלושה אנשים זכרים גדולים, והחתן יכול להיות מכללם (ספר "שובע שמחות" פרק ג' סעיף ב', ספר "אפריון לשלמה" פרק ט' סעיף ט').

ג. אין מברכים ברכת "אשר ברא" אלא א"כ היתה סעודת פת, ולפחות שנים מהם אכלו פת, והשלישי אף אם אכל מיני מזונות שעל ידיהם הוא מצטרף לזימון.

ד. ובתנאי שלפחות אחד ממשתתפי הסעודה על ידי אכילת

האם מותר לאדם להוציא דיבה על עצמו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

לשון הרע אפילו על עצמו. מאידך, לעיל (כלל א באמ"ח ס"ק טו) הביא ה'חפץ חיים' את דברי חז"ל (ילקוט שמעוני ישעיה אות תו) שאחרי שאמר ישעיהו הנביא להקב"ה (ישעיה ו ה) "כי איש טמא שפתים אנכי ובתוך עם טמא שפתים אנכי יושב", אמר לו הקב"ה שעל עצמו רשאי לומר דברי גנאי, אבל לא על אחרים.

הגר"נ קרליץ (חוט שני) עמד על שאלה זו וביאר, שמה שמשמע מהח"ח ב'באר מים חיים' שמותר לדבר לשון הרע על עצמו, זהו דוקא כשהשומע יודע שהמספר מדבר על עצמו, אבל כשהשומע אינו יודע שהמספר מספר על עצמו, וכגון שאומר 'שמעון בן יוסף עשה כך וכך' והשני אינו יודע ששמעון בן יוסף

בסעיף ו' (כלל ז' מהלכות לשון הרע) עוסק החפץ חיים במקרה שאדם מספר גנות על עצמו ועל חברו יחד, וכותב שמותר להאמין לו רק לגבי עצמו ולא לגבי חברו. בביאורים ומוספים מביאים בהקשר לכך נידון מעניין - האם מותר לאדם לספר לשון הרע על עצמו.

מפורסם המעשה עם ה'חפץ חיים' שבנסעו פעם לראדין ישב לידו אחד שהרבה לדבר בשבחו של הח"ח, ולא ידע שהוא זה היושב לידו, והח"ח ביטל את דבריו וכו', ואותו אחד כעס עליו איך הוא מעז לדבר כך סרה על הח"ח, ואח"כ כשהגיעו לראדין ונודע לו מי היה שכנו לנסיעה, בא להתחנן ולבקש סליחה מהח"ח, ואמר לו הח"ח: מגיע לך יישר כח שלמדתי ממך שאסור לדבר

תשובה ג) שכשהשומע אינו יודע שמספר על עצמו אסור, מפני שילמד ממנו שמותר לספר לשון הרע.

ודעת הגר"מ פיינשטיין (מסורת משה עמוד תצט) שאסור לספר לשון הרע על עצמו. וראה גם שו"ת תורה לשמה (לבעל הבן איש חי סי' תט) שאין לאדם להוציא דיבה רעה על עצמו.

זהו המספר בעצמו, באופן זה אסור. ואף שהמספר עצמו יתכן שאינו עובר איסור, מכל מקום כלפי השומעים ששמעו דברי גנאי על השני, הרי זה בכלל 'שמע שוא'. ולכן במעשה עם הח"ח שהיושב לידו לא ידע שהוא מדבר על עצמו לשון הרע, יש איסור לדבר על עצמו לשון הרע, כמו שהסיק שם הח"ח. ובדומה לזה כתב הגר"ח קניבסקי (שאלת רב ח"א פ"ז תשובה ח ובסוף הספר

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

רצה לבנות סוכה מעצים שמצא באשפה ו... ירדה לו סוכה מהשמים!

עירובין צט

אשפה ברשות הרבים

ערבי העובד בבניית אותו הבנין, נתן לו מספר הטלפון שלו, וקבע עמו שבשעה חמש - עת גמרו את העבודה, יקרא לו ויחדיו יעלו את העצים לגג ביתו.

ה'קבלן' שראה יהודי מדבר עם ה'ערבי' שלו, חשש שמא הזיקו הערבי ומיד ניגש לברר מה הדין ודברים שביניהם. סיפר לו ה'בעל תשובה' את כל אשר היה ביניהם. אמר לו ה'קבלן' - שבלבו פעם רגש לדבר שבקדושה - "מה? וכי לקיום מצוות סוכה תיקח עצים מאשפתות, מהזבל? לא ולא, שמע נא, זה עתה גמרתי ליצוק רצפת בטון באחת הקומות שבבנין הנבנה. את הבטון שפכתי על עצים גדולים חדשים ונאים. עתה עלה לגג ביתך, וכשתראה לי סימן בידך אצווה על הפועל היושב במנוף הגדול המיועד לבניית בניינים גבוהים וגדולים, שיוליך לגגך את העצים הללו ומהם תבנה סוכה נאה".

עשה האיש כמצוותו, אלא שבדרכו לגג נקש על דלתי בית הרשע הנ"ל ואמר לו: "ברצונך לראות דבר מעניין ביותר? ברי לי שמימך לא ראית כזאת. בוא עמי". ויבוא עמו, ולתדהמתו הוא רואה שהבעל תשובה מראה איזה סימן בידו וה'מנוף' הגדול מסתובב לעומת בניינם, מוליך ומביא על גביו קורות ועצים נאים ומשובחים... ואז "מלאך... בעל כרחו יענה אמון" - אמר לו: "אכן שמע אלוקים לקולך, והשליך לך מן השמים סוכה לתפארת, אכן, השנה תהיה סוכה בבנין זה".

ללמדך כוחה של השתוקקות, ומה אדיר רצון טוב אשר מן השמים יענוהו בכל אשר יחפוץ וירצה.

(מתוך 'באר הפרשה' לך לך תשע"ט)

איש יהודי צדיק ותמים (המכונה 'בעל תשובה') קנה דירה באחד המגדלים החדשים שבעיר תל אביב. בהגיע 'צום גדליה' החל לחפש אחר מקום מתאים לבניית 'סוכה', כי אין באותם המגדלים מרפסות ראויות לכך. בעודו מחפש שאל את אחד משכניו על כך, אמר לו השכן: "לא ולא, כאן זה לא 'בני ברק', ולא תוכל לבנות סוכה בכל מקום אשר תאווה נפשך בחצר הבית, בחניה וכיו"ב. עצה אחת היא לך: לבנות סוכתך בגג הבנין, שם לא ייראה הדבר חוצה ואיש לא ימנע בעדך, זולתי אחד השכנים הדר כאן עמנו, שידוע כ'שונא דת' מומר להכעיס ובוודאי לא ייתן לך לבנות הסוכה".

וימהר האיש הגגה לבדוק את הנעשה שם... לא ארכו הרגעים ואותו שכן רשע בעקבותיו, ונפתח ביניהם 'דין ודברים' קשה. וזה הרשע שואל: "אה, מה מעשיך כאן...?", וזה עונה, "לבנות סוכה עלה ברצוני כציווי בוראנו". נענה הרשע: "כאן בבנין לא תיבנה סוכה", וזה משיבו: "כן תהיה, וכו' וכו'", עד שאמר אותו רשע: "כאן לא תהיה, רק אם האלוקים ישלח לך סוכה מן השמים, אזי תיבנה כאן סוכה...".

מיועדנו לא חשב לוותר! וכי עבור יצור נחות זה יפסיד את המצווה חביבה, והחליט לבנות על אפו ועל חמתו, שהרי זה הרשע 'שומר חוק' הוא ולא ישבור בכעסו את הסוכה שאבנה, רק יקרא לאנשי המשטרה והם יבקשו 'צו בית המשפט' להרוס, ובוודאי אדהכי והכי יעבור חג הסוכות או עכ"פ חלקו, וכל יום שתהיה לי סוכה 'כולו רווח'...

מה עשה? ירד לרחובה של עיר, שם הולך ונבנה עוד מגדל, מצא שם עצים ב'מכולה' המיועדת לפינוי אשפה, פגש בפועל

על הזדמנות כזאת

לא

פוסחים

הצטרפו ללימוד מסכת פסחים בדף היומי

מתחילים בזמן

ומסיימים בערב פסח!

מתחילים - ז' כסליו, ומסיימים - ט' ניסן

האם מותר לעשות מלאכות דרבנן ביום טוב לצורך השבת ללא עירוב תבשילין?

ואם יודע בוודאות שלא יזדקק לעשות ביום טוב אפילו מלאכה דרבנן לצורך השבת - אינו מחויב לעשות עירוב, אולם, בדרך כלל נזקק כל אדם להדליק נרות שבת ביום טוב, ועליו לערב מחמת מלאכה זו; אלא, שאין לברך על עירוב הנעשה בשביל הדלקת נרות בלבד, משום שיש אומרים שההדלקה מותרת אף ללא העירוב.

[ביאורים ומוספים דרשו תקכו, 64]

כפי שלמדנו, 'עירוב תבשילין' נועד להתיר עשיית מלאכות ביום טוב לצורך השבת. ואף מי שמשער שלא יזדקק לעשות ביום טוב אלא מלאכות דרבנן לצורך השבת - וכגון שאת הבישול והאפייה לצורך השבת כבר עשה בערב יום טוב - עליו לעשות עירוב ולברך עליו. ואם משער שלא יזדקק לעשיית מלאכה ביום טוב לצורך השבת, אך אינו בטוח בכך - יעשה עירוב, ואף יברך עליו.

באיזה מקרה אסור לאשה לסייע לשכנתה בבישול מאכלי השבת?

לאחרים שעירבו, והם יבשלו עבורו לצורך השבת. ואם אין עמו אחרים שעירבו - רשאי לאפות פת אחת בגודל המספיק לכל השבת, לבשל תבשיל אחד בכמות המספיקה לכל השבת, ולהדליק נר אחד כדי להאיר את ביתו, במקרה שאור החשמל אינו דולק.

[שו"ע תקכו, כ, משנ"ב נט רסב, ושעה"צ פח; וראה שם, פט; ביאורים ומוספים דרשו, 69]

מי שלא עשה 'עירוב תבשילין' בערב יום טוב, אסור בעשיית מלאכה ביום טוב לצורך השבת, אף בחפציהם של אחרים, ואף בביתם. ולכן, לדוגמה, אסור לו לסייע ביום טוב לשכניו לבשל את תבשיליהם לצורך השבת. וכמו כן, אסור אף לאחרים לעשות מלאכה בחפציו, ואף בביתם. ולכן, לדוגמה, אין אחרים רשאים לבשל עבורו ביום טוב את תבשיליו לצורך השבת. וכדי שיהיו לו תבשילים לשבת, יקנה את המוצרים שברשותו

ילדים נשואים המתארחים אצל הוריהם - האם צריכים לעשות עירוב תבשילין לעצמם?

יכול אותם בעירוב; ואם לא עשו כן, אינם רשאים לעשות מלאכה ביום טוב לצורך השבת, הן עבור עצמם, והן עבור בעל הבית. ומשרתים יהודים העובדים ביום טוב - עליהם לערב לעצמם, ואינם נכללים בעירוב של מעבידם; אולם, אם הם סמוכים על שולחנו - יש אומרים שדין אשתו וילדיו, ונכללים בעירובו. [משנ"ב תקכו, נו, וביה"ל ד"ה מי; ביאורים ומוספים דרשו, 66, 72, 77; וראה פסק"ת יז]

אשה בבית בעלה, יוצאת ידי חובת 'עירוב תבשילין' בעירוב של בעלה, אף אם לא כלל אותה בעירוב על ידי זיכוי (ראה שולחן ערוך לעיל, ז-יא). וכן בנים הסמוכים על שולחן אביהם, ונמצאים בביתו - יוצאים ידי חובה בעירובו, אף אם לא כלל אותם בעירוב. אולם, ילדים נשואים המתארחים אצל הוריהם, וכל שכן אורחים אחרים - עליהם לערב בעצמם, או לחילופין, שהמארח

* לקיום מצות 'עירוב תבשילין' מן המובחר, יש לבשל ולאפות את התבשיל והמאפה לצורך העירוב בערב יום טוב, לשם העירוב. ולכתחילה יש לעשות את העירוב בערב יום טוב, ובדיעבד, העירוב חל אף אם נעשה זמן רב לפני יום טוב.

* את התבשיל והמאפה של 'עירוב תבשילין', יש להותיר בשלמותם עד לאחר סיום ההכנות לשבת; ובדיעבד, אם העירוב נאכל, או אָבד, ניתן להסתמך עליו כל עוד נותר 'כזית' בתבשיל. אך אם לא נותר בתבשיל אפילו כזית - העירוב בטל, ואסור לעשות כל מלאכה ביום טוב לצורך השבת.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה הם האיסורים הכרוכים בהדלקת אור החשמל ביום טוב?

ביום טוב.

וזאת, בנוסף על דברי החזון איש הידועים, שסגירת מעגל חשמלי מכל סוג שהוא, 'קרובה' לאיסור מלאכת 'בונה' דאורייתא. ועל פי דברים אלו, אין כל מקום להקל ביום טוב בהדלקת אור החשמל, או בהפעלת מכשיר חשמלי מכל סוג שהוא.

[ביאורים ומוספים דרשו תקב, 1]

יש מהאחרונים שחיו קרוב לזמן המצאת החשמל, שהתיר את הדלקת אור החשמל ביום טוב, אך העיד על עצמו שאיננו בקי באופן פעולת החשמל.

ודעת שאר הפוסקים, מאז ועד עתה, שהדלקת נורת חשמל אסורה ביום טוב, משום שבשעת סגירת המעגל החשמלי עובר דרם החשמל דרכו ויוצר אש, והרי זו 'הולדת' אש חדשה האסורה

הלוח היומי

כ"ט בחשוון | רבי אליעזר יהודה ב"ר גדליה וולדנברג זצ"ל, בעל ציץ אליעזר

יארצייט:

תרי"ג: רבי יצחק אייזיק ב"ר יעקב חבר זצ"ל, בעל פתחי שערים ועוד.
 תרל"ג: רבי שמעון יהודה ב"ר יעקב פונפדר זצ"ל, אב"ד טוקאי-הונגריה, בעל מעיני מים.
 תשמ"ד: רבי אברהם אביש ב"ר יעקב שמשון קנר זצ"ל, האדמו"ר מטשחוב-חיפה.
 תשס"ז: רבי אליעזר יהודה ב"ר גדליה וולדנברג זצ"ל, בעל ציץ אליעזר.
 תשע"ב: רבי יהושע ב"ר חיים שמואל מאיר וואלהנדלר זצ"ל, אב"ד תורה ודעת, בעל גופי הלכות, מאיר עיני חכמים ועוד.
 תשע"ה: רבי יצחק ב"ר חיים ברנשטיין זצ"ל, ר"י כנסת חזקיהו-כפר חסידים.

הנקמה של ה"חזון איש"

מרון ה"חזון איש" סיפר: בימי המלחמה ברחתי למינסק וכשהייתי בבית הכנסת לקחתי חומש ל'קריאת התורה' והגבאי שהיה קפדן גער בי ואמר: "כאן לא לוקחים לבד חומשים אלא אני מחלק אותם..." וחטף מידי את החומש, אמרתי בלבי "אני עוד אנקום בו...!"
ואכן כשהסתובב הגבאי עם קופת הצדקה כולם נתנו שתי מטבעות ואילו אני נתתי עשרים וחמש מטבעות...
ביום חמישי באותו שבוע הגבאי כבר ניגש אלי בעצמו והביא לי חומש!...
(מעשה איש ח"ד עמ' קפא)

כאשר יש אדם שגורם לנו צער, נמנע מלנקום בו, ואף נתאמץ להיטיב עמו, טובה ובכך ישכון בשלום בינינו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il